

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PRAŠYMO IŠTIRTI LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO 1¹ STRAIPSNIU IR 2 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO ATITIKTĮ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

2004 m. gegužės 26 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Armano Abramavičiaus, Egidijaus Jarašiūno, Egidijaus Kūrio, Kęstučio Lapinsko, Zenono Namavičiaus, Augustino Normanto, Jono Prapiesčio, Vytauto Sinkevičiaus, Stasio Stačioko, sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 28 straipsniu, Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1¹ straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo 2 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 34 straipsnio 2 daliai, 78 straipsnio 1 daliai, 79 straipsnio 1 daliai.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

I

Pareiškėjas – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo administracinę bylą. Teismas nutartimi bylos nagrinėjimą sustabdė ir kreipėsi į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1¹ straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo (Žin., 2004, Nr. 75-2568; toliau – ir Įstatymas) 2 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 34 straipsnio 2 daliai, 78 straipsnio 1 daliai, 79 straipsnio 1

daliai.

Pareiškėjo prašymas Konstitucinio Teismo pirmininko 2004 m. gegužės 17 d. potvarkiu Nr. 2B-89 priimtas nagrinėti Konstituciniame Teisme.

II

Pareiškėjas prašymą grindžia šiais argumentais.

Konstitucija yra aukščiausia teisė galią turintis teisės aktas, joks įstatymas ar kitas teisės aktas negali prieštarauti Konstitucijai. Pareiškėjas nurodo, kad pagal Konstitucijos 34 straipsnio 2 dalį teisės būti išrinktam apimtis ir jos realizavimo tvarka nustatoma tiek Konstitucijoje, tiek rinkimų įstatymuose. Konstitucijos viršenybės principas draudžia rinkimų įstatymais nustatyti teisinį reguliavimą, kuris neatitinka Konstitucijos nuostatų.

Konstitucijos 78 straipsnio 1 dalis, 79 straipsnio 1 dalis, 56 straipsnis ir 141 straipsnis nustato reikalavimus ir ribojimus, keliamus kandidatui į Respublikos Prezidentus. Jokių kitų ribojimų asmens, siekiančio būti renkamu, atžvilgiu Konstitucijoje tiesiogiai nėra numatyta. Konstitucijoje nėra tiesiogiai nustatyta draudimo asmeniui, pašalintam iš užimamų pareigų apkaltos proceso tvarka, būti kandidatu į Respublikos Prezidentus. Pareiškėjo nuomone, Įstatymo 2 straipsnis, kuriame įtvirtinta nuostata, kad Respublikos Prezidentu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalina iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą, jeigu nuo jo pašalinimo iš užimamų pareigų ar jo Seimo nario mandato panaikinimo praėjo mažiau kaip 5 metai, įtvirtina papildomą ribojimą, kuris keliamas asmeniui, siekiančiam būti renkamu Respublikos Prezidentu.

III

Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui buvo gauti suinteresuoto asmens – Seimo atstovų Seimo nario Juliaus Sabatausko, Seimo kanceliarijos Teisės departamento vyresniojo patarėjo Mindaugo Girdausko ir vyriausiojo specialisto Giriaus Ivoškos rašytiniai paaiškinimai, kuriuose teigiama, kad Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1^a straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo 2 straipsnis neprieštarauja Konstitucijai.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

1. Seimas 2004 m. gegužės 4 d. priėmė Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1^a straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymą. Jame nustatyta:

„1 straipsnis. Įstatymo papildymas 1^a straipsniu

Papildyti Įstatymą 1^a straipsniu:

„1^a straipsnis. Įstatymo 2 straipsnio papildymo tikslai

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos

preambulėje įtvirtintais atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės siekais ir teisinės valstybės principu ir Konstitucijos 6, 34 ir 74 straipsniais, priima šį įstatymą.“

2 straipsnis. 2 straipsnio papildymas 2 dalimi

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 2 dalimi:

„Respublikos Prezidentu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą, jeigu nuo jo pašalinimo iš užimamų pareigų ar jo Seimo nario mandato panaikinimo praėjo mažiau kaip 5 metai.“

2. Buvusią 2 straipsnio 2 dalį laikyti 3 dalimi.“

2. Pareiškėjas prašo ištirti, ar Įstatymo 2 straipsnis neprieštarauja Konstitucijos 34 straipsnio 2 daliai, 78 straipsnio 1 daliai, 79 straipsnio 1 daliai.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1¹ straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo viso 2 straipsnio atitiktį Konstitucijai, tačiau iš pareiškėjo prašymo matyti, kad jam nekyla abejonių dėl to, ar Konstitucijai neprieštarauja šio straipsnio 2 dalies nuostata „buvusią 2 straipsnio 2 dalį laikyti 3 dalimi“.

4. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1¹ straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo 2 straipsnio 1 dalimi Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnis (1996 m. rugsėjo 19 d. redakcija) buvo papildytas nauja 2 dalimi, taip pat į tai, kad pareiškėjui nekyla abejonių dėl to, ar Konstitucijai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1¹ straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo 2 straipsnio 2 dalis, kuria buvo pakeistas Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio dalių eiliškumas, konstatuotina, jog pareiškėjas abejoja, ar Konstitucijai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio 2 dalis (2004 m. gegužės 4 d. redakcija).

5. Konstitucinis Teismas viešame Teismo posėdyje 2004 m. gegužės 18 d. išnagrinėjo bylą Nr. 24/04 pagal pareiškėjo – Seimo narių grupės prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1¹ straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymas neprieštarauja Konstitucijai, ir 2004 m. gegužės 25 d. priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 1¹ straipsnio (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) ir 2 straipsnio 2 dalies (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (Žin., 2004, Nr. 85-3094), kuriame nutarta:

„1. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio 2 dalis (2004 m. gegužės 4 d. redakcija), kurioje nustatyta, kad Respublikos Prezidentu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų, panaikino jo Seimo nario mandatą, – išskyrus nuostatą „jeigu nuo jo pašalinimo iš užimamų pareigų ar jo Seimo nario mandato panaikinimo praėjo mažiau kaip 5 metai“ ir nuostatą, kad Respublikos Prezidentu

negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą už tokio nusikaltimo, kuriuo nėra šiurkščiai pažeista Lietuvos Respublikos Konstitucija, sulaužyta priesaika, padarymą, – neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

2. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio 2 dalies (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) nuostata „jeigu nuo jo pašalinimo iš užimamų pareigų ar jo Seimo nario mandato panaikinimo praėjo mažiau kaip 5 metai“ prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 34 straipsnio 2 daliai, 59 straipsnio 2 ir 3 dalims, 74 straipsniui, 82 straipsnio 1 daliai, 104 straipsnio 2 daliai, 112 straipsnio 6 daliai, įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“ 5 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

3. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio 2 dalis (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) ta apimtimi, kuria nustatyta, kad Respublikos Prezidentu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą už tokio nusikaltimo, kuriuo nėra šiurkščiai pažeista Lietuvos Respublikos Konstitucija, sulaužyta priesaika, padarymą, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 34 straipsnio 2 daliai, 56 straipsnio 2 daliai, 74 straipsniui, 78 straipsnio 1 daliai.“

6. Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 1¹ straipsnio (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) ir 2 straipsnio 2 dalies (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ įsigaliojo 2004 m. gegužės 26 d.

7. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio 2 dalies (2004 m. gegužės 4 d. redakcija), kurios atitiktimi Konstitucijai abejoja pareiškėjas – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, atitikties Konstitucijai klausimas yra išspręstas Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 1¹ straipsnio (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) ir 2 straipsnio 2 dalies (2004 m. gegužės 4 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

8. Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 3 punkte yra nustatyta, kad Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai, jeigu prašyme nurodyto teisės akto atitikimas Konstitucijai jau buvo tirtas Konstituciniame Teisme ir tebegalioja tuo klausimu priimtas Konstitucinio Teismo nutarimas.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 28 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir šio straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti nagrinėti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1^a straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo 2 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 34 straipsnio 2 daliai, 78 straipsnio 1 daliai, 79 straipsnio 1 daliai.

Šis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.
Sprendimas skelbiamas Lietuvos Respublikos vardu.

Konstitucinio Teismo teisėjai:

Armanas Abramavičius

Egidijus Jarašiūnas

Egidijus Kūris

Kęstutis Lapinskas

Zenonas Namavičius

Augustinas Normantas

Jonas Prapiestis

Vytautas Sinkevičius

Stasys Stačiokas